

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 47/2017 vp) laeiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lain tavoitteena on edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palvelun tuottaja ja parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua. Laissa säädettäisiin asiakkaan valinnanvapauden sisällöstä, valinnanvapauden käyttämiseen liittyvästä neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelujen yhteensovittamisesta, palvelujen tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä, palvelujen tuottamisesta ja tuottajia koskevista velvoitteista, palvelun tuottajille suoritettavista korvauksista, tiedonhallinnasta ja valvonnasta sekä valinnanvapaussmallin käyttöönotosta.

Valtiovarainvaliokunta pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta näkemystä nimenomaisesti koskien valinnanvapauslakiin esitetystä 57 §:stä, jossa esitetään säädettäväksi palvelun tuottajan velvollisuus tilinpäätös- ja verotustietojen antamiseen eli ns. verojalanjälkiraportointiin. Tässä muistiossa on keskitytty vain tämän asian käsittelyyn.

Tarve veroraportoinnille

Hallituksen esityksen verotustietojen julkisuutta koskevalla säännöksellä on tarkoitus lisätä avoimuutta ja yhteiskuntavastuun toteutumista sekä myös ennaltaehkäistä veronkiertoa ja aggressiivista verosuunnittelua. Tavoitteena on, että raportoitavien tietojen perusteella palveluiden tuottajan kaikki sidosryhmät voisivat arvioida julkista palvelutehtävää hoitavan yrityksen toimintaa ja toiminnan oikeudenmukaisuutta. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan yritykset ovat olleet aktiivisia itsesääntelyssä ja useat niistä raportoivat jo nyt laajasti vapaaehtoisuuden pohjalta tilinpäätös- ja veronmaksutietojaan.

Kuten esityksessäkin todetaan, nyt raportoitavaksi esitettävien tietojen perusteella ei kuitenkaan voida ilman laajempia jatkoselvityksiä arvioida tietyn yritysryhmän verojärjestelyjen asianmukaisuutta laajemmin. Esitetyn kaltaisena raportointivelvoite aiheuttaisi yrityksille myös merkittävää hallinnollista taakkaa. Esitettyä raportointivelvoitteita tuleekin arvioida suhteessa yrityksille aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan ja toisaalta raportoinnista saatavaan hyötyyn. Vaikka verojenmaksun ja veroraportoinnin avoimuus on merkittävä ja hyvä tavoite, on tärkeää muistaa, että verovalvonta on viranomaisten tehtävä.

Myös kansainvälisesti on käynnissä useita aggressiivisen verosuunnittelun vastaisia toimenpiteitä ja esimerkiksi EU:n veronkiertodirektiivin implementointi tulee vaikuttamaan haitallisen verosuunnittelun ehkäisemiseen myös sosiaali- ja terveysalaa laajemmin.

Raportoitavista tiedoista

Raportoinnin tulee perustua mahdollisimman pitkälle sellaisiin tietoihin, jotka yrityksellä on helposti saatavilla. Raportointi tulee aiheuttamaan yrityksille joka tapauksessa merkittävää hallinnollista taakkaa eikä tätä hallinnollista taakkaa tule perusteettomasti kasvattaa. Suomalaisen emoyhtiön IFRS-tilinpäätöksessä raportoivat tiedot tulisi olla pääosin riittävät.

Raportoitavien tietojen osalta tulee myös kiinnittää huomiota siihen, että tiedot ovat raportoinnin tavoitteen kannalta relevantteja ja ne antavat yrityksen verojen maksusta ja toiminnasta oikean kuvan. Lisäksi raportoitavat tiedot tulisi kirjata lakiin mahdollisimman yksiselitteisesti tai raportoitavien tietojen osalta tulisi viitata olemassa olevana lainsäädäntöön, jotta raportoitavien tietojen sisällöstä ei jäisi epäselvyyttä. Nyt raportoitavia tietojen sisältöä ei ole esimerkiksi yksityiskohtaisissa perusteissa juuri lainkaan avattu eikä käsitteiden osalta ole viitattu olemassa olevan lainsäädännön käsitteisiin, esimerkiksi osakeyhtiö- tai kirjanpitolainsäädäntöön.

Seuraavassa on kommentoitu eräitä raportoivaksi esitettäviä yksityiskohtia sekä sitä, ketkä olisivat raportointivelvollisia:

- Pykälän 1 momentin 2 kohdassa mainittuja tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettua verotettavan tulon määrä ja verotusmenettelylain 51 §:ssä tarkoitettua verotuspäätöksestä ilmenevää maksuunpannun tuloveron määrä eivät selviä yhtiön tilinpäätöksestä. Verotettavan tulon ja maksuunpannun veron määrä ovat tiedossa vasta yrityksen säännönmukaisen verotuksen valmistuttua. Lisäksi verotuksen valitusprosessi voi johtaa siihen, että verotettavan tulon ja maksuunpantavan tuloveron oikea määrä selviää vasta useiden vuosien kuluttua.
- Raportointiin velvoitetusta tahosta säädetään paikoin epäselvästi. Pykälän 1 momentin tiedot tulisi esityksen mukaan julkaista yrityksen, joka tuottaa julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja. Monilla sote-yrityksillä on toimilupalainsäädännöstä johtuen suuri määrä suomalaisia tytäryhtiöitä, ja olisi kohtuuton hallinnollinen taakka, jos näistä jokainen velvoitettaisiin tekemään oma, yhtiökohtainen veroraporttinsa kaikista lainkohdan tarkoittamista tiedoista. Kun kyse on Suomessa toimivista suomalaisista yhtiöistä ei näiden välillä tapahdu mitään sellaista voittojen siirtelyä, jolla olisi vaikutusta Suomessa maksettavien verojen määrään ja jota voisi siten pitää raportoinnin näkökulmasta tarpeellista.

- Lainsäädännössä tulisi selkeämmin täsmentää, mitä osapuolta raportointivelvollisuus koskee ja millä tasolla raportointi tulisi toteuttaa. Pykälän 1 momentin vaatimien tietojen esittäminen suomalaisen konsernin tasolla tulisi olla riittävää. Tiedot ovat vastaavia kuin mitä edellytetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevilta yhtiöiltä tällä hetkellä.
- Pykälän 3 momentin mukaisen maakohtaisen raportoinnin osalta jää epäselväksi, ketä se koskee. Raportointivelvoitteen lienee tarkoitus kohdistua vain yritysryhmän ylimpään suomalaiseen emoyhtiöön. Tämä tulee täsmentää lainsäädäntöön. On selvää, ettei Suomi voi velvoittaa raportoimaan ulkomaisten omistajien sekä niiden muiden tytäryhtiöiden tietoja. Lisäksi tulee huomioida, ettei suomalaisella yhtiöllä välttämättä ole edes oikeutta näiden tietojen saamiseen.
- Pykälän 2 momentin mukainen pienyrityksiä ja mikroyrityksiä koskeva poikkeussäännös on tarpeellinen tarpeettoman hallinnollisen taakan välttämiseksi.
- Pykälän 1 momentin 4 -kohdan mukaan olisi raportoitava selvitys ohjaus- ja hallintojärjestelmästä sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ja palvelun tuottajan yhteiskuntavastuuta koskevista toimintaperiaatteista ja niiden toteuttamisesta. Lisäksi 1 momentin 5-kohdassa esitetään raportoitavaksi yhteenvetotiedot sisältävä selvitys osallistumisestaan tutkimukseen, koulutukseen ja kehittämistoimintaan ja palvelun tuottajan sitä koskevista toimintaperiaatteista. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu palveluntuottajilta olisi lähtökohtaisesti voitava edellyttää vastaavaa avoimuutta, mitä edellytetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevilta yhtiöiltä, vaikka tuottaja ei olisi julkisesti noteerattu yhtiö. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, mitä näillä tiedoilla täsmällisesti tarkoitetaan. Asiaa tulee tältä osin täsmentää. On selvää, että tällainen julkisesti kaupankäynnin kohteena olevaa yhtiötä koskeva raportointivelvoite ei voi koskea yksittäisiä palveluntuottajia (yhtiöitä) vaan raportointi tulisi tehdä myös tältä osin vain ylimmän suomalaisen emoyhtiön osalta.

Raportoitavaksi esitetyt tiedot saattavat joissakin tilanteissa sisältää sellaista tietoa, joka paljastaisi yrityksen liikesalaisuuksia. Näissä tilanteita varten lakiin tulisi kirjata mahdollisuus olla raportoimatta tällaisia tietoja. Yritykselle voitaisiin tällöin asettaa velvollisuus sen selvittämiseksi, miksi tietoja ei ole raportoitu. Näin on toimitettu mm. Valtion omistajaohjausyksikön ohjeisukassa koskien valtion enemmistöomisteisten yhtiöiden maakohtaista veroraportointia.

Tietojen antaminen

Julkistettavaksi edellytetyt tiedot annettaisiin valinnanvapauslain 77 §:n 1 momentissa tarkoitettua valtakunnallista tiedonhallintapalvelua käyttäen. Esityksen mukaan

vaadittavat tiedot voisi sisällyttää erillisen raportin sijasta myös esimerkiksi osaksi yrityksen toimintakertomusta, mitä 57 § 3 momentti jo vaatii suurkonserneilta.

Tietojen antamisen aikataulusta ei ole hallituksen esityksessä erillistä mainintaa. Olisi luonnollista, että tässä noudatettaisiin samaa aikarajaa kuin verotusmenettelylain maakohtaista raportointia koskevassa 14 d §:ssä eli raportti olisi annettava 12 kuukauden kuluessa selvitetävän tilikauden viimeisestä päivästä. Tietojen saatavuuden takia nopeampi aikataulu ei olisi mahdollinen. Lisäksi kuten edellä on todettu, jos raportin tulee sisältää verovuoden verotettava tulo ja tosiasiallisesti maksumannut verot, tulee verotuksen olla valmistunut ennen kuin tietoja voidaan vaatia raportoivaksi.

On vielä epäselvää, kuka ylläpitää edellä mainittua tiedonhallintapalvelua ja antaa tarvittaessa tarkempia ohjeistuksia esimerkiksi raportin sisällöstä ja muodosta. Oikean ja yhdenmukaisen raportoinnin turvaamiseksi, on välttämätöntä, että yrityksillä on hyvissä ajoin ennen raportointivelvoitteen alkamista käytössään kattavat viranomaisohjeet raportoitavien tietojen antamisesta sekä tietosisällöstä.